

MILYEN PÁLYÁRA MEHETNEK A NŐK?

MIK A FELTÉTELEI A SZAKKÉPZÉSNEK? — MIK A KERESETI LEHETŐSÉGEK A MAI TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÉLETBEN?

Tulajdonképpen a világháború következtében előállott férfihiány teremtette meg azt az igazi nőemancipációt, amelynek következtében nemcsak az irodákban, írógéppek s könyvek mellett, hanem

boltokban, patikákban, körbázakban, szanatóriumokban, villamoskocikokon, sőt még annak idején a konfliktusok báján is sok nő töltötte be a harcsterre vonult férfiak helyét.

Ez a kényszerű helyzet a háború után tovább fejlődött. A gazdasági dekonjunktúra, az élet nehézségei, a fizetések általános csökkenése azt eredményezte, hogy a „család-fenntartó” férfiak nem tudják a családot fenntartani. A háztartás kiünö vezetése, a takarékoság és beosztás, ami még két évtized előtt a nő szerepe, munkaköre és dícsősége volt, ma már nem elegendő a mezélhetéshez. Ezek csak negatívumok, mert ma egyszerűen nincs niből takarékoskodni, nincs mit beosztani, ma a háztartás, a család fenntartása érdekében az asszonynak és a leánynak is dolgoznia kell.

Bármennyire is szebb volna, ha az asszonyok ma is takarítással, főzéssel, befőttek eltevésével, a leányok kézimunkával, zongoratanulással tölthetnék napjaikat, mint a régi boldog békeidőben, de az élet mászt parancsol. Dolgozni kell!

Dolgozni kell! De mit? A világháborúban ez nem volt probléma, mert a nők elfoglalták azokat a helyeket, amelyeket a katonává sorozott férfiak üresen hagytak,

a háború utáni konjunktúrában mindenki talált keresetet és elhelyezést, de most, a munkanélküliség növekedésének idején, hol találhatóak a nők megfelelő elhelyezkedést, munkát, jövedelmet?

A magántisztviselői pálya túlszűfolt, az állami hivatalokban, postánál, telefontnál, vasutnál fokozatos leépítés folyik, az iparművészeti műhelyek és kézimunkaüzemek, szép napjai is elmúltak, bár e pályák különben is csak ötletszerűek és csak igazi művészelteknek nyújtottak megélhetést.

Komoly pályákat kell tehát keresniök a nőknek, női pályákat, amelyek éppen úgy léteznek a struggle for life, mint a férfiak között. Aki komolyan tanul, aki szorgalmasan megszerzi a kiképzést, az érvényesülni tud a női pályákon és valóban segítségére lehet a férjének, szüleinek, családjának.

E kis tájékoztató a komoly női pályák elvégzéséhez szükséges utmutatásokat adja meg és ha néhol rá is mutatunk a nehézségekre, amelyek a pályán feltornyosulnak, csak azért tesszük, hogy az asszonyi optimizmus ne kápráztassa el azokat, akik valamilyen pályára lépni szándékoznak.

1. Egyetemi pálya.

Az egyetemi pályákat, a diploma elérését a numerus clausus faji és vallási külfömség nélkül is nagyon megnehezítette. Mindig többen pályáznak, mint amennyinek a felvételt a hatóságok engedélyezik és ezek között is csak igen kevés nő juthat be. A jogi fakultáson női jelentkező nagyon ritkán akad, az orvosi fakultáson is csak nagyon kis mértékben juthatnak felvételhez a nők és ugyanilyen nehéz bejutni a bölcsészeti fakultásra is. Még aránylag a legkönnyebb a közgazdasági egyetemre való bejutás, ahol kereskedelmi iskolai tanárokat, illetve tanárnőket képeznek ki és a gyógyszerészeti fakultás, ahol a felveendő elsőéves hallgatók fele lehet nő. A műegyetemen az építészeti tanszakra iratkozhatik be női hallgató, és ezzel a joggal még alig éltek a nők.

Az egyetemi kiképzés — mint tudjuk — nagyon drága. A tanári pályához a nyolc gimnázium elvégzése után, négy egyetemi év és egy évi gyakorlat szükséges. A tanárnők valamivel könnyebbé tehetik maguknak anyagi szempontból a helyzetet, ha egyetemi éveik alatt is vállalnak tanítványokat és dolgoznak.

Még a tanárnői diplománál is nehezebb a megszerzése az orvosi diplomának. Tíz egyetemi félév kell a diplomához, azonban ez a tíz félév és a közben, valamint az utána folytatandó klinikai gyakorlat — amely szintén néhány évet vesz igénybe — rendkívül megerőltető, fárasztó és nehéz. Tény azonban az, hogy az orvosnők az utóbbi években mind nagyobb látogatottságnak, keresletnek és népszerűségnek örvendenek és különösen mint nő- és gyermekorvosok az egész orvostársadalomban szép pozíciót tudtak elfoglalni. Orvosnőknek azonban csak az szánja el magát, akinek nemcsak anyagi, hanem elegendő lelki ereje is van e nehéz pálya elvégzésére.

Az egyetemi pályák között nők számára a gyógyszerészeti pálya a legkönnyebb, amennyiben csak négy egyetemi félév és két éves gyógyszerészeti gyakorlatra van szüksége érettségi után annak,

aki okleveles gyógyszerész akar lenni. Ha még azt a jogot is meg akarja szerezni, hogy egy gyógyszerterápiát önállóan vezethessen, akkor három évi gyakorlat és még egy vizsga letétele szükséges hozzá.

2. Pedagógiai pályák.

Ha a tanári diploma megszerzése nagy nehezségekre ütközik és és ha egy tanárnó elhelyezkedése meglehetősen problematikusan dolog is a mai időkben, a pedagógiai pályák a legteljesebb mértékben nyitva állanak a nők előtt és tekintettel arra, hogy az asszony a természet évezredes rendje szerint is született pedagógus, talán a legjobban a pedagógiai pályákban tudnak érvényesülni a dolgozni akaró nők.

Az utolsó évek hatalmas népiskolai programja, továbbá az a modern irányzat, amely éppen a mai nyomasztó gazdasági viszonyokra való tekintettel a gyermeket nem akarja a tanórák letöltésével szabadjára engedni, hanem otthoni életét, elhelyezését, egészségi állapotát, tisztálkodását is szem előtt akarja tartani és állandó, intenzív kapcsolatot akar létesíteni az iskola és az otthon között, tág teret nyitott a nők számára a pedagógiai pályákon.

A pedagógiai munkássághoz vagy az óvónói, vagy a

tanítónői diploma elengedhetlenül szükséges. Óvónóknak négy középiskola után el kell végeznie az óvónőképző négyosztendei tanfolyamát, amelynek sikeres elvégzése után diplomát kap. Magyarországon négy óvónőképző van és pedig Budapest, Hódmezővásárhelyen és Sopronban.

A tanítónői oklevél megszerzéséhez szintén négy középiskola kell, viszont a kiképzés öt évig tart. Vannak állami és felekezeti tanítónőképzők, amelyek között különösen az államiak zsufoltak, de a felekezeti tanítónőképzők oklevele is jogosít az állami iskolákban való tanításra. Tanítónőképzők vannak Budapest, Cinkotán, Debrecenben, Dombóváron, Egerben, Esztergomban, Győrött, Kalocsán, Kecskeméten, Kisvárdán, Kőszegen, Miskolcon, Pápán, Pécsott, Sopronban, Szarvason, Szegeden és Veszprémben.

A tanítónői pálya az, amelyre a nők jogosultságát teljes mértékben elismerik annyira, hogy Franciaországban már mindinkább teret hódít az az elmélet, amely szerint az egész elemi oktatást nőkre kellene bízni.

A tanítónői oklevél egyébként nemcsak a tanítónői pályára képesít, hanem szükséges az iskolanővéreknél is. Ma már meglehetősen kiépült az iskolanővér-szervezet is, amelynek célja, hogy a gyermek otthona és iskolája között tereítsen valamilyen kapcsolatot és ellenőrizze a gyermek életét az oktatás idején túl is. Az okleveles tanítónő részére speciális tanfolyamokat rendez a főváros, hogy iskolanővéreknek képezze ki őket.

Ugyancsak tanítónőket használ fel az igazságügyi minisztérium a patronagemunkában, amidőn pártfogó

tisztviselőket alkalmaz azért, hogy a züllesnek kitétt fiataloknak erkölcsi védelmüket vállalják. Ebbe a munkakörbe tartoznak mind azok a gyermekek, akik a gyermekbíró elé kerülnek, akár felmenti őket a bíróság, akár elítéli, valamint a javítóintézetek látogatása és ellenőrzése. A pártfogó tisztviselőket az igazságügyi minisztérium által rendezett tanfolyamokon képezik ki.

A tanítónői diploma jogosít arra is, hogy valakit a Népművelő Szemináriumban felvegyenek és kiképezzenek. A tanítónői diplomát itt az érettségi is helyettesítheti. A Népművelő Szemináriumban két évig tart a kiképzés, amelynek elvégzése után a tanítónő népművelő testvér lesz. A szeminárium ugyan katolikus jellegű, miután azonban a földművelésügyi minisztérium égisze alatt áll, természetesen más felekezetű növendékek, illetve tanítónők is részesülhetnek itt kiképzésben. A népművelő testvéreknek a feladata a fsu népének erkölcsi életére és egészségére vigyázni és ebben az irányban oktató, művelő, felügyelő és tájékoztató hatást gyakorolni. A népművelő testvérek egy évre fogadalmat kell tenni és a fogadalmat évenként — ha állásában meg akar maradni — meg kell újítani. A népművelő testvérek alkalmazását és beosztását a földművelésügyi minisztérium intézi.

Tanítónői diploma vagy érettségi kell annak is, aki tornatanítónő akar lenni. Ma, amikor a sport sokkal elterjedtebb, mint valaha és a ki-sportolt testű, tornásznai tudónő az ideál, a tornatanítónak sokkal nagyobb és komolyabb jelentősége van, mint bármikor volt. Nemcsak az iskolai tornatanítás juttatja

Legajánlhatóbb szak-cég:

72

LYRA RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

Európa legnagyobb zongoratermei:

Erzsébet-körut 19. (tizenkilences)

olcsóságban, választékban, megbízhatóságban vezet!

Kényelmes részlet. * Nagy tisztviselő-kedvezmény. Bézongorák tíz pengőtől.

kenyerhez a tornatanítónoket, hanem az a divat is, hogy a gyermekeken kívül a áll-gyek korszakosság nélkül áll-landóan tornásznak, hiszen a test épségét, a test igazi formáit a rendszeres torna tudja legjobban megővni. A tornatanításnak számtalan rendszere van, Dalcroze, Mensendieck, stb., amely rendszereket a Testnevelési Főiskolán (I., Győri-ut 13.) lehet elsajátítani. A tornatanári kiképzés három évig tart és a tanfolyamba való beiratkozáskor elméleti és gyakorlati felvételi vizsgát kell tenni. A Testnevelési Főiskolán a jeles tanulók tandíjmentesek, sőt ösztöndíjakat is kapnak. Az iskolai tornatanításra a főiskola diplomája jogosít és ha más térer, a magánuton való tanításhoz nem is szükséges egyelőre oklevél, egészen bizonyosan nagyot lendít az érvényesülés lehetőségéin a főiskola elvégzése.

A tornatanítás rokona a ritmikus torna, a mozdulatművészet, amihez igen alapos zenei képzettség is kell, viszont a hosszabb tanulmány-nak a honoráriuma abban található meg, hogy a ritmikus tornát nagyon kevesen tanítják és a növendékek jobban fizetik. Ennek a tanítására a Magyar Mozdulat-kultúra Egyesület égisze alatt a belügyminiszterium tanfolyamokat rendez. Felvételre csak magyar állampolgárok jelentkezhettek, akik 6 középiskolát végeztek és erkölcsi bizonyítványuk van.

Végül pedagógiai pályának számítható a táncitanítás is. A táncitanárok szövegét minden évben rendez kurzust, amely kb. egy félévig tart és amelynek sikeres elvégzése tánctanári oklevél birtokába juttatja a növendéket, de - sajnos - egy tánciskola megnyitásához nem elég a diploma, hanem pénz

is kell, ami lényegesen megnehezíti a mai viszonyok között a táncatanárnői pályát.

3. Gazdasági pályák.

Magyarország boldogulása, fejlődése és megélhetési lehetősége az általános felfogás szerint elsősorban a mezőgazdasághoz, az őstermeléshez és annak különböző ágaihoz van kapcsolva. Agrárország vagy

gyunk és ha a nők megfelelő elhelyezkedést akarnak maguknak teremteni, a mezőgazdaság, vagy a gazdasági élet különböző területein tudnak még megélhetést találni.

A gazdálkodás elméletét érettségizett leányok a magyaróvári, debreceni és kesztői gazdasági akadémiákon tanulhatják, azonban ezt a főiskolai képzettséget nem nagyon használhatják ki gyakorlatilag, mert gazdaszít-nek nőt még nagyon kevés helyen alkalmaztak Magyarországon.

A gazdasági pályák céljaihoz szükséges képzettséget a nők a speciális női gazdasági iskolákban tudják megszerezni. Erre a legalkalmasab-bak egyike a székesfővárosi női kertgazdasági és háztartási tanfolyam (X., Maglódi-ut 3.), amelynek célja a tanulókai a közigazdaság, kertészet, különösen a baromfi-tenyésztés és a polgári háztartás ismereteire elméleti és gyakorlati módon kiképezni,

ugy, hogy vagy a saját gazdaságukat, vagy állást vállalva, kis belterjes gazdaságot, baromfitelepet, esetleg nagyobb intézeti háztartást tudjanak vezetni.

Az intézet három év-folyamu és a középiskola negyedik osztályáról szülő jó bizonyítvány szükséges a felvételhez. A tanítás elméleti és gyakorlati. A tanított tan-tárgyak a következők: hittan, számtan, egészségtan, gazdasági könyvvitel, szabás, varrás, főzés, zöldség, gyümölcs, virágkertészet, virágkötészet, mezőgazdaságtan, állatte-nyésztés, tejgazdaságtan, baromfi-tenyésztés, méhészet, ál-latkörtán, tápszermézia. A gyakorlati foglalkozások a baromfi-tenyésztés, kertészet, tejkezelés és feldolgozás, házi-ipar, háztartás, főzés, szabás, varrás.

Ebben az intézetben be-járó és bentlakó tanulók van-nak és a gyakorlati munká-latokat a növendékek a tan-folyam 20 holdas telepén végzik.

Rögebben a főváros köz-ségi kertészképző iskolája is felvett nőt, azonban itt most kizárólag férfiak tanul-hatnak.

Aki azonban kertészettel óhajti foglalkozni, a Magyar Királyi Kertészeti Taninté-zetben (I., Nagyboldogasz-szony utja 45.) nyerhet fel-vételt. Itt is elsősorban az érettségizett növendékek vé-tetnek fel és ha nincs elég érettségizett jelentkező, akkor kerülhetnek sorra a hat közép-iskolát végzett növendékek. A kiképzés három évig tart és a tanítás télen elméleti, nyáron inkább gyakorlati. Disznótenyésztést, gyü-mölcs- és szőlőtermelést, vala-mint zöldségtermesztést ta-nulnak itt a növendékek gy-a-korlati alapon, de ezenkívül

Aranyeres csomóknál, tüzes kinzó végbél-fájdalmaknál azonnali enyhülést nyújt, fájdalmat szüntet és gyógyít

N O D E X | N O D E X

VÉGBÉLKUP, ARANYÉR ELLEN Nagy doboz (10 végbélkup) ára P 2.50

KENŐCS, ARANYÉR ELLEN azonnal megszünteti az aranyeres végbélfájdalmakat. 1 tubus ára P 2.—

KAPHATÓ MINDEN PATIKÁBAN. PHARMACIA GYÓGYSZERGYÁR R.-T. Budapest, VII., Dembinszky-utca 4.

GYÁRTJA:

a kert berendezésére, a kertészeti üzem fenntartására is kioktatják a növendéket, aki a három évfolyam elvégzése után képeztett kertész lesz és ez a képzés iparigazolvány kiváltására jogosít. Mielőtt azonban az iskolába a növendék beléphet, köteles bizonyítványt bemutatni arról, hogy képeztett kertész keze alatt egy évig gyakorlaton volt.

A kertészeti és gazdasági pályával kapcsolatban valamire figyelemzetnünk kell a pályaválasztó leányokat. Mindezek az intézetek a felvétel elengedhetetlen feltételül kikötik azt, hogy a jelentkezőnek orvosi bizonyítvánnyal kell igazolnia egészséges voltát. Az általános felfogás az, hogy a sápadt, gyengeszervezetű leányoknak olyan foglalkozást kell keresniük, amely mellett minél többet vannak levegőn. Ez az általános felfogás azonban a gazdasági és kertészeti szakemberek szerint az étellel szemben megbukik, mert különösen a kertészetnél igen kemény munkájuk van a vele foglalkozóknak, úgy, hogy csak teljesen egészséges szervezet bírja el a fáradsalmait. Aki tehát kertészeti és gazdasági munkára szánja el magát, annak egészségesnek és munkabírónak kell lennie, úgy, hogy ezt a foglalkozást vézna és gyenge szervezetű nőeknek nem is ajánlhatjuk.

A gyengébb szervezetű nőeknek alkalmasabb és megfelelőbb foglalkozás a háztartások vezetése. Szanatóriumi háztartások, szállodák, penziók, árvaházak, menhelyek vezetése is szaktudást kíván. Aki erre fel akar készülni, iratkozzék a főváros Háztar-

tási továbbképző tanfolyamára (IV., Prohászka Ottokár-utca 6.), amely növendékeit három év alatt perfect háziasszonyokká képezi ki. Közép- vagy polgári iskola negyedik osztályának elvégzése kell a felvételhez. A háztartástan és üzemtanon, valamint anyagismeret, tápanyagismeret, neveléstantárgyakon kívül kisgyermekkel való bánásmódot, konyhakészítést és főzést is tanítanak. A növendékek itt megtanulhatják a háztartás gyakorlati tudnivalóin kívül a kalkulálás és beosztás elméletét is és valóban alkalmasakká válnak arra, hogy nagyobb háztartásokat megfelelően vezethessenek. A direktricek pályája ma igen jól honorált és tekintélyes társadalmi elhelyezkedést nyújtó pálya, amely rendkívül alkalmas intelligens leányok elhelyezkedésére anélkül, hogy bármiféle tökélytelenséget követelne, hacsak valaki nem akar tapasztalatainak és ismereteinek kamatoztatására penziót nyitni.

A mai kornak és időknek megfelelően a modern orvostudomány a különböző betegségek számára különféle diétákat határozott meg és a diétás konyha is ad megélhetést főzéshez értő nőeknek. Ma már nemcsak sanatóriumokban, hanem előkelő fürdőhelyek vendéglőiben is van diétás konyha, ahol az orvosok receptjei szerinti pontos kiszolgálásban részesülnek a betegek és üdülők. Ilyen diétás konyhák vezetésére nagyon keresnek megfelelő hölgyeket, akiket féleves tanfolyamokon a Diabetikai Intézetben (VIII. ker., Balassa-utca 8.), az egyetemi klinikák fennhatósága alatt tanítanak ki.

4. Ipari és kereskedelmi pályák.

A nők legelső házonkívüli foglalkozása kétségtelenül a kereskedelmi pálya volt. A nőemancipációt először a gép- és gyorsíró és a tisztviselő jelentette. Ezek a pályák — annyira,

amennyire a súlyos gazdasági viszonyok megengedik — ma is rendelkezésükre állnak a nőknek.

A helyzet azonban nemcsak az általános gazdasági leromlás következtében vált nehezebbé, hanem azért is, mert a háború óta a magyar kereskedelem úgy Francia, mint angol összeköttetési megszorodtak és most már a hathetes kurzusokon elsajátított gép- és gyorsírás nem elegendő rendes állás elnyeréséhez, hanem német, francia vagy angol nyelvismeret és gyorsírás is szükséges. Angol gyors- és gépirónóiban még ma is hiány van Budapesten és az országban.

A nők egyrésze négy polgári vagy középiskola elvégzése után egyéves kereskedelmi szaktanfolyamot szokott végezni, ahol a kereskedelmi tárgyakból, gyors- és gépirásból, esetleg valamilyen idegen nyelvből nyerne oktatást. E tanfolyamon szerzett tudással és bizonyítvánnyal azonban a mai viszo-

KÉZALATT VÁSÁROLT HASZNÁLT EZÜST EVŐESZKÖZÖK ÉS DISZTÁRGYAK, ARANYÓRÁK, LÁNCOK, GYŰRŰK, KARKÖTŐK.

ALKALMI VÉTELEK.

NÁSZAJÁNDÉKOK.

TILLEMANN SEBESTYÉN

SVÁJCI ÓRA, ARANY-, EZÜST- ÉS ÉKSZER-LERAKATA

NAGYBAN ÉS KICSINYBEN

BUDAPEST, V., VILMOS CSÁSZÁR-UT 12.

TELEFON: AUTOMATA 806—16.

nyak között nehéz versenyezni és álláshoz jutni.

Hiszen a férfitisztviselők túlnyomórésze kereskedelmi érettségivel megy állásba, tehát azoknak a nőknek, akik kereskedelmi pályán akarnak érvényesülni, szintén kereskedelmi érettségivel kell rendelkezniük.

A felső kereskedelmi iskola négy évfolyanu és ilyen állami felső kereskedelmi iskola van Budapesten, Baján, Debrecenben, Egerben, Győrben, Kecskeméten, Miskolcon, Pécsen, Sopronban, Szegeden, Szombathelyen és Veszprémben. Négy középiskola, vagy polgári iskola elvégzése szükséges a felvételtel és az iskola elvégzését érettségi bizonyítvány tanúsítja. Felső kereskedelmi iskolája van a Szent Szív Zárdának is (VII. Ajtósi Dürer sor 21.), amelynek bizonyítványa épp olyan jellegű, mint az állami iskoláé.

Még magasabb kereskedelmi képzettséget a kereskedelmi akadémián lehet szerezni, ahova középiskolai érettségi bizonyítvány alapján veszik fel a hallgatókat. Itt két éves a tanfolyam. Végül közzgazdasági vagy kereskedelmi doktorátust is lehet szerezni a Közzgazdasági Egyetemen, amelyen 8 félévet kell hallgatni. Kereskedelmi doktorátust ezideig még nők nem szereztek Magyarországon.

Sokkal nagyobb lehetősége van a nők elhelyezkedésére ipari pályákon. Itt első sorban a speciális női ipa-

rokra gondolunk, amelyeket az ország minden nagyobb városában megtalálható közszégi női ipariskolák előkészítő elméleti oktatása után gyakorlatilag műhelyekben kell elsajátítani. A magántanfolyamok távolról sem pótolják itt a gyakorlatot, de van egy iskola, a M. kir. állami nőipariskola (VIII., Rákóczi-tér 4.), amely valóban alaposan előkészíti a legkülönbözőbb női ipari munkákra.

Tizennégy éves kort betöltött és a közép- vagy polgári iskola IV. osztályát elvégzett leányokat vesznek fel ebbe az állami iskolába. Az iskolának négy szakosztálya van: fehérenművarró (fűzőkészítő, fehérneműtisztító), női szabó és leányruha készítő, mű- és aranyhímző és női divatkalapkészítő szakosztály.

A tanulmányi idő tartama a fehérenművarró, hímző és női szabó szakosztályban két-két év, a női divatkalapkészítő szakosztályban egy év. A női szabó szakosztályba csak azok léphetnek, akik a fehérenművarró szakosztály első évfolyamát, a kalapkészítő szakosztályba olyanok, akik a fehérenművarró szakosztály első évét, vagy valahol egy varrótanfolyamot elvégeztek.

A nőipariskola ezeken a szakosztályokon kívül összel, télen és tavaszal délutáni és esti órákban három-három hónapig tartó tanfolyamokat rendez felnőttek és olyan gyermekek számára, akik az iskola rendező szakosztályait

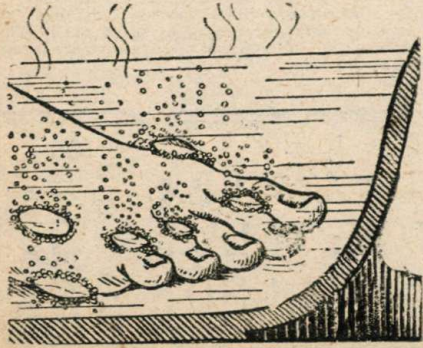
valamilyen oknál fogva nem látogathatják.

El tanfolyamokon a következő tárgyakat tanítják: fehérenművek és felsőruhák szabásrajza, szabása és varrása, gyermekruhakészítés, fűző- és kalapkészítés, művirág, lámpaernyő és lakásdíszítési tárgyak, kézilímzés, géphímzés, csipkekészítés, montirozás, ezenkívül az iskola német, francia, angol és olasz égetés-éves nyelvi tanfolyamokat is rendez.

Végül van az iskolának női szabómesterképző tanfolyama is, amelyre azok jelentkezhetnek, aki a nőipariskolán a felsőruhavarró szakosztály elvégzéséről végbizonnyítványt nyertek, vagy akik műhelyben felszabadultak és igazolják, hogy legalább egy évig műhelyben, mint varrónők dolgoztak.

Az ipari pályák között meg kell említenünk a fogtechnikusoknál a mesterséget, amelyen szintén sok nő talált már elhelyezkedést. Négy középiskola elvégzése után vesznek fel a fogtechnikusok tanoncokat, akiknek három évig kell inasodniuk, akkor munkakönyvet kapnak és ha mint segédek dolgoznak két esztendőig, levizsgálhatnak a fogtechnikusok ipartestületének vizsgálóbizottsága előtt. A vizsga alapján iparigazolványt válthatnak és önállóíthatják magukat. Erre a pályára igen alkalmasak a nők és szívesen alkalmazják is őket.

Próbálja ki a bécsi állami gyógyszer-tár (volt es. és kir. udvari gyógyszer-tár) által tudományos módszerekkel tökéletesített Szt. Rókus Lábsót. Csekély mennyiséget felold egy liter melegvizben; ebben a tejszerű vízben áztatja fájós lábait es a kínzó fájdalmakat percek alatt jöleső egészséges érzés váltja fel.

Az oxigénnel dúsán telített gyöngyöző Rókus lábsós víz megszűnő körülveszi a sajgó részeket es pillanatok alatt enyhülés áll be. Az oxigén behatol a pórusokba, azokat tisztítja; a testbe fontos táp- es sejtépítő sókat víz növényi balzsamokkal, megpuhítja a tukszemeket es bőrkeményedéseket annyira hogy azok kézzel könnyen eltávolíthatók. A fagyások, dagánatok, lábduzzadások elmúlnak. A Rókus lábsó a legelhanyagoltabb lábakat tökéletesen rendbehozza, a lestrapált lábát újjászületnek. Egy nagy csomag Szt. Rókus lábsó csekély összegért beszerezhető minden gyógyszer-tárban es drogériában, vagy a magyarországi fővártában: Szent Rókus gyógyszer-tár, VII., Rákóczi-ut 74. Budapesten. Ausztriai fővárták: Bundes-apotheke (Hofapotheke), Wien, Maria-hilferstrasse 55.